

สคร.5 ไข้ใจเดือนภัย : ปลายฝน ต้นหนาว พ.ศ.2554 ปลอดภัยจากโรคเลปโตสไปโรซิส

กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง

เลปโตสไปโรซิส เป็นโรคติดเชื้อที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย มีสัตว์เป็นพาหะนำโรค เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังและเยื่อที่มีแผลหรือรอยขีดข่วนหรือผิวหนัง และเยื่อที่อ่อนนุ่ม เนื่องจากแช่น้ำอยู่นาน เชื้อมักพบในน้ำ ดินทรายเปียกชื้น หรือผักที่ปนเปื้อนปัสสาวะของสัตว์ที่ติดเชื้อ คนอาจติดโรคขณะว่ายน้ำ หรือขณะประกอบอาชีพ เช่น การสัมผัสปัสสาวะสัตว์หรือเนื้อสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อโดยตรง หรืออาจติดเชื้อขณะรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนปัสสาวะหรือเนื้อสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อโดยตรง

อาการป่วยที่พบบ่อย ได้แก่ ไข้เฉียบพลัน ปวดศีรษะรุนแรง หนาวสั่น ปวดกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง (มักปวดที่น่องและโคนขา) ตาอักเสบแดง ผู้ป่วยอาจมีไข้ติดต่อกันหลายวัน สลับกับระยะไข้ลด และมีเยื่อหุ้มสมองอักเสบ มีผื่น(ที่เพดานปากและผิวหนังตามลำตัว หรือแขน) โลหิตจาง มีจุดเลือดออกตามผิวหนังและเยื่อ ตับและไตล้มเหลว ตัวเหลืองตาเหลือง ความรู้สึกสับสน ซึม บางรายอาจมีอาการทางระบบทางเดินหายใจ บางรายอาจมีอาการไอเป็นเลือด ถ้ามีอาการรุนแรงอาจเสียชีวิตได้ อาการป่วยอาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ 2-3 วัน ถึง 1 เดือน หลังจากได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายหรือนานกว่านั้น

กลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคสูง ได้แก่ เกษตรกร คนเลี้ยงสัตว์ เช่น คนงานฟาร์มโคนม คนงานบ่อปลา คนงานขุดลอกท่อระบายน้ำ คนงานเหมืองแร่ คนงานโรงฆ่าสัตว์ สัตว์แพทย์ ผู้ชอบท่องเที่ยวตามแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและน้ำตก และผู้ที่มีประวัติแช่น้ำท่วมขังเป็นเวลาติดต่อกันนาน สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงเป็นแหล่งรังโรคสำคัญ ได้แก่ หนู สุกร โค กระบือ สุนัข สัตว์ที่เป็นพาหะ อาจไม่แสดงอาการ แต่มีการติดเชื้อที่ท่อไต (renal tubule) ทำให้มีการปล่อยเชื้อออกมากับปัสสาวะได้เป็นเวลานาน ไม่พบการติดต่อจากคนถึงคนโดยตรง

ในปี พ.ศ. 2554 มีรายงานผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิสทั่วประเทศ 3,036 ราย เสียชีวิต 52 ราย เป็นผู้ป่วยในเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 14 จำนวน 669 ราย เสียชีวิต 16 ราย จากรายงานดังกล่าว ซึ่งสูงกว่าปีพ.ศ. 2553 แสดงว่าโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าช่วงเวลาที่พบผู้ป่วยสูงสุดในคือ ช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ของทุกปี หรือที่เรียกกันว่าช่วงปลายฝนต้นหนาว นั่นเอง สาเหตุที่พบผู้ป่วยสูงสุดในช่วงนี้ อาจจะเนื่องมาจากเป็นช่วงฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาส สัมผัสกับปัสสาวะสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคได้

ดังนั้นเพื่อป้องกันการป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส ประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงควรจะต้องป้องกันตัวเอง โดยสวมรองเท้าบูท หรืออาจจะทำถุงเท้าโดยตัดแปลงจากถุงพลาสติกแบบหนา ขณะเก็บเกี่ยวข้าว หลีกเลี่ยงการแช่น้ำเป็นเวลานาน ๆ งดการลงน้ำถ้าร่างกายมีแผล เพราะเชื้อสามารถเข้าทางบาดแผลได้

หากมีสงสัยว่าจะป่วยเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสให้รีบไปพบแพทย์ทันที และให้ประวัติการสัมผัสสัตว์ การลงแช่น้ำเป็นเวลานาน ๆ หรือประวัติอื่น ๆ เช่น มีบาดแผลตามร่างกายแม้จะเป็นแผลขีดข่วนเพียงเล็กน้อยก็ตาม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวินิจฉัยโรคของแพทย์ได้ดียิ่งขึ้น ในช่วงปลายฝนต้นหนาวนี้ ขอให้ผู้อ่านทุกท่านปลอดภัยจากโรคเลปโตสไปโรซิส นะคะ